

Politechnika Wrocławska

ROZWÓJ INFRASTRUKTURY ELEKTROENERGETYCZNEJ W ASPEKCIE BEZPIECZEŃSTWA DOSTAW ENERGII W ŚWIELE KRAJOWYCH I UNIJNYCH REGULACJI PRAWNYCH

Dr hab. inż. Waldemar DOŁĘGA

Katedra Energoelektryki, Wydział Elektryczny

Politechnika Wrocławska

50-370 Wrocław, ul. Wybrzeże Wyspiańskiego 27

Plan prezentacji

1. WPROWADZENIE
2. KRAJOWE UREGULOWANIA PRAWNE
3. KRAJOWE STRATEGIE I POLITYKI
4. UNIJNE REGULACJE PRAWNE
5. ANALIZA STRATEGICZNYCH DOKUMENTÓW
KRAJOWYCH I UNIJNYCH
6. WNIOSKI
7. PYTANIA RECENZENTA

Wprowadzenie

❑ **Rozwój infrastruktury elektroenergetycznej:**

- jest uzależniony od bardzo wielu uwarunkowań krajowych i unijnych, zdeterminowanych przez krajowe i unijne regulacje prawne;
- musi być ściśle skorelowany z krajową i unijną polityką rozwoju oraz celami i priorytetami różnych krajowych i unijnych dokumentów strategicznych.

❑ **Konieczność uwzględniania w procesie rozwoju i jego planowania różnorodnych dokumentów krajowych - ustaw, rozporządzeń, strategii i polityk oraz dokumentów unijnych - dyrektyw, decyzji, komunikatów i strategii.**

❑ **Rozwój infrastruktury elektroenergetycznej powinien być:**

- realizowany przy uwzględnieniu zasady zrównoważonego rozwoju (przy zachowaniu równowagi pomiędzy celami: technicznymi, ekonomicznymi, społecznymi i środowiskowym);
- ukierunkowany na zapewnienie bezpieczeństwa dostaw energii.

Krajowe uregulowania prawne

- ❑ Problematyka bezpieczeństwa dostaw energii jest bardzo złożona i wynika bezpośrednio z uregulowań i przepisów zawartych w:
 - krajowych aktach prawnych (ustawach),
 - krajowych aktach wykonawczych (rozporządzeniach właściwych ministrów),
 - instrukcji ruchu i eksploatacji sieci przesyłowej operatora systemu przesyłowego,
 - instrukcjach ruchu i eksploatacji sieci dystrybucyjnej operatorów systemów dystrybucyjnych.
- ❑ Ponadto związana jest z umowami zawieranymi między operatorami, a odbiorcami lub innymi przedsiębiorstwami energetycznymi prowadzącymi koncesjonowaną działalność gospodarczą w sektorze elektroenergetycznym.

Krajowe uregulowania prawne

❑ Kluczowe znaczenie w obszarze bezpieczeństwa dostaw energii mają następujące ustawy:

- Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo Energetyczne (PE),
- Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. - O swobodzie działalności gospodarczej,
- Ustawa z dnia 15 września 2000 r. - Kodeks spółek handlowych,
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny,
- Ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. - O ochronie konkurencji i konsumentów,
- Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. - O zarządzaniu kryzysowym,
- Ustawa z dnia 18 kwietnia 2002 r. - O stanie klęski żywiołowej,
- Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. - O partnerstwie publiczno-prywatnym,
- Ustawa z dnia 8 sierpnia 1996 r. - O zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa,
- Ustawa z dnia 29 czerwca 2007 r. - O zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przeterminowanym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej,

Krajowe uregulowania prawne

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska,
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. - O planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. - O gospodarce nieruchomościami,
- Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych,
- Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego,
- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego,
- Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. - Prawo geodezyjne i kartograficzne,
- Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. - Prawo geologiczne i górnicze,
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne,
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. - O udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. - O ochronie przyrody,
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. - O ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - O odpadach,

Krajowe uregulowania prawne

- Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. - O drogach publicznych,
 - Ustawa z dnia 3 kwietnia 1993 r. - O badaniach i certyfikacji,
 - Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. - O ochronie przeciwpożarowej,
 - Ustawa z dnia 29 września 1994 r. - O rachunkowości,
 - Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. - O podatku dochodowym od osób prawnych,
 - Ustawa z dnia 6 grudnia 2008 r. - O podatku akcyzowym,
 - Ustawa z dnia 1 grudnia 1995 r. - O wpłatach z zysku przez jednoosobowe spółki Skarbu Państwa.
- ☐ Wymienione ustawy mają bezpośredni lub pośredni wpływ na bezpieczeństwo dostaw energii oraz różnorodne aspekty związane z rozwojem infrastruktury elektroenergetycznej.
- Od momentu uchwalenia były wielokrotnie nowelizowane, dlatego należy je analizować z oparcia o teksty jednolite, z uwzględnieniem wszystkich późniejszych zmian.
- ☐ Obok wymienionych ustaw podmioty funkcjonujące w sektorze elektroenergetycznym obowiązują również szczegółowe akty wykonawcze do tych ustaw, w formie rozporządzeń opracowanych przez właściwych Ministrów, oraz wiele przepisów szczegółowych, wytycznych i norm.

Krajowe strategie i polityki

- ❑ Nowy zintegrowany, ponadsektorowy system zarządzania rozwojem kraju, określony w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, wprowadził główne dokumenty strategiczne, na podstawie których prowadzona jest polityka rozwoju.
- ❑ **Dokumenty strategiczne obejmują:**
 - długookresową strategię rozwoju kraju - DSRK (*Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności*),
 - średniookresową strategię rozwoju kraju - ŚSRK (*Strategia Rozwoju Kraju 2020*),
 - 9 zintegrowanych strategii: *Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki*, *Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego*, *Strategia Rozwoju Transportu*, *Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko*, *Sprawne Państwo*, *Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego*, *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie*, *Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego RP*, *Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa*.

Krajowe strategie i polityki

❑ *Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko:*

- jest jedną ze strategii zintegrowanych;
- obejmuje dwa niezwykle istotne obszary: energetykę i środowisko i spaja dotychczasowe dokumenty strategiczne w tych obszarach;
- stanowi odpowiedź na najważniejsze wyzwania stojące przed Polską w perspektywie do 2020 r. w obszarze środowiska i energetyki, z uwzględnieniem zarówno celów unijnych, jak i priorytetów krajowych.

❑ *Cele strategii obejmują:*

- **w obszarze energetyki:** lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii, poprawę efektywności energetycznej, bezpieczeństwo dostaw energii, rozwój konkurencyjnego rynku energii i modernizację sektora elektroenergetyki zawodowej;
- **w obszarze energetyki i środowiska:** ograniczanie oddziaływania energetyki na środowisko przyrodnicze, wspieranie i promocję nowych technologii, rozwój energetyki na obszarach podmiejskich i wiejskich, wzrost znaczenia odnawialnych źródeł energii (OZE) i energetyki jądrowej, wielofunkcyjną gospodarkę leśną, racjonalne gospodarowanie wodami, odpadami i zasobami kopalin, poprawę jakości powietrza, promowanie zachowań ekologicznych oraz uporządkowanie zarządzania przestrzenią.

Krajowe strategie i polityki

❑ *Polityka energetyczna Polski do 2030 r.:*

- jest najważniejszym krajowym dokumentem strategicznym nakreślającym kierunki działań w zakresie polityki energetycznej kraju;
- nakreśla cele strategiczne w zakresie poprawy bezpieczeństwa dostaw energii, ochrony środowiska przed negatywnym wpływem działalności energetycznej, zwiększenia konkurencyjności i efektywności energetycznej gospodarki.

❑ *Długoterminowe kierunki działań w ramach Polityki Energetycznej obejmują m.in.:*

- wsparcie dla prowadzonych inwestycji odtworzeniowych w zakresie wytwarzania energii elektrycznej,
- stymulowanie rozbudowy mocy wytwórczych przy zastosowaniu niskoemisyjnych technologii,
- realizację programu energetyki jądrowej,
- likwidację barier w rozwoju infrastruktury sieciowej,
- rozwój konkurencyjnego rynku energii elektrycznej i jego integrację z rynkami krajów Unii Europejskiej,
- wzmocnienie pozycji polskich przedsiębiorstw energetycznych na rynku międzynarodowym,
- zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym,
- zwiększenie efektywności wykorzystania energii.

Unijne regulacje prawne

❑ **Problematyka bezpieczeństwa dostaw energii:**

- znajduje się w centrum zainteresowań Parlamentu Europejskiego i Komisji Europejskiej;
- jest ściśle związana z problemami środowiskowymi i zharmonizowana z polityką zrównoważonego rozwoju;
- jest zawarta w wielu dyrektywach, strategiach, politykach oraz komunikatach i decyzjach.

❑ **Fundamentalne znaczenie dla bezpieczeństwa dostaw energii mają dyrektywy:**

- Dyrektywa 2003/54/WE dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylającej dyrektywę 98/30/WE,
- Dyrektywa 2005/89/WE Parlamentu Europejskiego i Rady dotycząca działań na rzecz zagwarantowania bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej i instytucji infrastrukturalnych.

Unijne regulacje prawne

- ❑ *Strategia Europa 2020 na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu:*
 - jest obecnie najważniejszym dokumentem programowym;
 - określa priorytety działań Unii Europejskiej.
- ❑ **Priorytety działań Unii Europejskiej obejmują:**
 - w obszarze inteligentnego rozwoju - rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji,
 - w obszarze zrównoważonego rozwoju - wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej.
- ❑ *Strategia Europa 2020 składa się 7 inicjatyw przewodnich, a jedną z nich jest inicjatywa dotycząca efektywnego korzystania z zasobów.*
- ❑ *Inicjatywa dotycząca efektywnego korzystania z zasobów ma na celu stworzenie ram, wspierających zmiany prowadzące do przejścia na niskoemisyjną gospodarkę opartą na efektywnym korzystaniu z zasobów środowiska.*
- ❑ **Zmiany powinny pozwalać na:**
 - poprawę wyniku ekonomicznego przy jednoczesnym ograniczeniu wykorzystania zasobów,
 - określenie i stworzenie nowych możliwości wzrostu gospodarczego i szerszej działalności innowacyjnej oraz zwiększenie konkurencyjności UE,
 - zapewnienie bezpieczeństwa dostaw podstawowych zasobów,
 - przeciwdziałanie zmianie klimatu i ograniczenie wpływu korzystania z zasobów na środowisko.

Unijne regulacje prawne

- ❑ *Zielona Księga - Strategia na rzecz zrównoważonej, konkurencyjnej i bezpiecznej energii* wyznacza następujące główne cele:
 - trwałość i zrównoważenie rozwoju oraz zachowanie zasobów środowiska poprzez ograniczanie popytu na energię w Europie, uruchamianie nowych źródeł energii odnawialnej oraz wzrost wykorzystania źródeł i nośników energii niskoemisyjnej;
 - konkurencyjność gospodarki energetycznej poprzez zapewnienie korzystnego dla konsumentów poziomu cen i wpływu na efektywność całej gospodarki, głównie dzięki otwarciu rynku energii i dostępu do działalności w sferze gospodarki energetycznej, rozwój technologii racjonalizujących wykorzystywanie energii i jej koszty;
 - bezpieczeństwo zaopatrzenia poprzez zapewnienie niezawodności dostaw w tym zmniejszenie zależności Unii Europejskiej od dostaw nośników energii z krajów trzecich oraz dywersyfikację źródeł energii i systemów (sieci) dystrybucji.

Analiza strategicznych dokumentów krajowych i unijnych

- ❑ Analiza krajowych i unijnych dokumentów strategicznych wskazuje, że zawsze jednym z celów strategicznych jest poprawa funkcjonowania systemów infrastruktury technicznej oraz bezpieczeństwa dostaw energii.
- ❑ W strategiach przewiduje się działania zmierzające do: poprawy stanu infrastruktury technicznej, usprawnienia systemu zaopatrzenia w energię, zwiększania dostępności do zróżnicowanych nośników energii, efektywności ich wykorzystywania oraz wzmocnienia bezpieczeństwa energetycznego.

Analiza strategicznych dokumentów krajowych i unijnych

- ❑ **Długoterminowe kierunki działań dotyczące elektroenergetyki obejmują:**
 - **w obszarze infrastruktury sieciowej:** modernizację istniejących i budowę nowych sieci elektroenergetycznych, wymianę transformatorów w stacjach elektroenergetycznych oraz rozwój generacji rozproszonej,
 - **w obszarze efektywności energetycznej gospodarki:** zmniejszenie zużycia energii pierwotnej, zmniejszenie energochłonności wyrobów, zwiększenie sprawności wytwarzania energii, zmniejszenie energochłonności procesów przemysłowych, zmniejszenie strat energii w przesyłce i dystrybucji, wdrażanie systemów zarządzania popytem na energię w celu zwiększenia efektywności wykorzystania energii,
 - **w obszarze odnawialnych źródeł energii:** wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii, intensyfikacja wykorzystania OZE, utrzymanie stabilnych mechanizmów wsparcia dla OZE,
 - **w obszarze ochrony środowiska:** dostosowanie źródeł energetycznego spalania do wymagań prawa w zakresie ochrony środowiska; zmianę struktury nośników energii, przez zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii; stosowanie czystych technologii węglowych; wprowadzenie mechanizmów umożliwiających ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Wnioski

- ❑ Rozwój infrastruktury elektroenergetycznej musi być zgodny z krajowymi i unijnymi regulacjami prawnymi oraz z celami, priorytetami i kierunkami działań określonymi w różnych krajowych i unijnych dokumentach strategicznych.
- ❑ Rozwój infrastruktury elektroenergetycznej powinien być ukierunkowany na zapewnienie bezpieczeństwa dostaw energii oraz realizowany przy uwzględnieniu zasady zrównoważonego rozwoju, a więc przy zachowaniu równowagi pomiędzy celami: technicznymi, ekonomicznymi, społecznymi i środowiskowymi.

Wnioski

- ❑ Krajowe i unijne regulacje prawne oraz krajowa i unijna polityka rozwoju w obszarze elektroenergetyki ma obecnie kluczowe znaczenie zarówno w procesie planowania rozwoju infrastruktury elektroenergetycznej jak i w procesie projektowania i realizacji inwestycji elektroenergetycznej szczególnie na etapie procedur formalno-prawnych i finansowania inwestycji.
- ❑ Krajowe regulacje prawne dotyczące bezpieczeństwa dostaw energii mają charakter wielopłaszczyznowy i dotyczą: organów administracji publicznej (Rady Ministrów, Ministra Energii, Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, wojewodów), samorządów terytorialnych (gminnych, wojewódzkich), przedsiębiorstw energetycznych (operatora systemu przesyłowego, operatorów systemów dystrybucyjnych, wytwórców) i użytkowników.

Pytania Recenzenta

1. Jak należy rozumieć synergię w harmonizowaniu rozwoju z wymogami ochrony środowiska?
2. Czy wielorakość wytycznych i wielość programów, strategii, itp. pozostawia jeszcze miejsce dla rozwoju infrastruktury sieciowej w aspekcie bezpieczeństwa dostaw?

Politechnika Wrocławska

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ